

УДК 780.647.2.071.5(73)(045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/30.212619>

Ларуса ШЕМЕТ,
orcid.org/0000-0002-8568-336X
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри народних інструментів
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) laskash@ukr.net

СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АКОРДЕОННОЇ ОСВІТИ У США

Актуальність дослідження визначається значними досягненнями американців у сфері фахової підготовки акордеоністів на всіх рівнях музичної освітньої системи США, помітним впливом американської акордеонної педагогіки на розвиток світової акордеоністики, формуванням національних акордеонних шкіл та відсутністю узагальнюючих праць із цієї проблематики.

Метою статті є розкриття особливостей становлення професійної акордеонної освіти у США. Описуються історичні етапи формування багаторівневої системи фахової підготовки американських акордеоністів. Розглядаються провідні напрями діяльності фундаторів американської акордеонної освіти П. Дейро та Е. Галла-Ріні. Визначається роль В. Палмера та його учня Б. Х'юза в розвитку середнього й вищого рівнів акордеонної освіти у США, створенні акредитованої спеціалізації, розробленні її програмного забезпечення, вдосконаленні конструкції інструментів, призначених для занять студентів, написанні підручників та методичних посібників для акордеоністів. Розглядається внесок Дж. Кохран Соммерс у створення освітньої моделі підготовки професійних виконавців та викладачів акордеону на базі Консерваторії музики і танцю Університету Міссурі-Канзас-Сіті, забезпечення педагогічних умов для їх комплексного навчання, формування основних принципів і методів викладання акордеона як академічного інструмента у вищій школі, виховання плеяди талановитих музикантів, які гідно презентували себе у сфері американського акордеонного мистецтва. Придільється увага педагогічній і науково-методичній діяльності Ч. Хунціо, К. Карроцца, Г. Докторські. Висвітлюються досягнення американських викладачів у пошуку інноваційних підходів до організації навчання акордеоністів, зокрема Гері Дала, який першим започаткував дистанційне навчання акордеоністів, визначивши перспективи і майбутню популярність цього напрямку не тільки в Америці, а й далеко за її межами. Характеризується навчально-просвітницька діяльність музею «Світ акордеонів» у місті Сьюперіор штату Вісконсін, на базі якого було відкрито спеціалізовану школу вищої освіти з підготовки фахівців ремонтної справи та організовано навчання для початківців. Розглядається специфіка організації навчання виконавців на академічних та традиційних інструментах у літніх школах, центрах культури і мистецтв. Звертається увага на сучасні форми дистанційного навчання акордеоністів – онлайн-школи, мультимедійні онлайн-курси.

Ключові слова: професійна акордеонна освіта, система фахової підготовки акордеоністів, академічні навчальні заклади, приватне навчання, дистанційне навчання.

Larysa SHEMET,
orcid.org/0000-0002-8568-336X
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Folk Instruments
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) laskash@ukr.net

FORMATION OF PROFESSIONAL ACCORDION EDUCATION IN THE USA

The relevance of the study is determined by the significant accomplishments of Americans in the field of professional training of accordionists at all levels of the US music education system, the significant influence of American accordion pedagogy on the development of world accordion realm, the formation of national accordion schools and lack of generalizing studies on this issue.

The objective of the article is to reveal the specifics of the formation of professional accordion education in the USA. The historical stages of formation of a multilevel professional training system for American accordionists are described. The leading activities of the founders of American accordion education Pietro Deiro and Anthony Galla-Rini are described. The role of Willard A. Palmer and his student Bill Hughes in the development of secondary and higher levels of accordion education in the USA, the creation of accredited specialization, the development of its software, improving the design of instruments for students' classes, writing textbooks and manuals for accordionists, is defined. The contribution of Joan Cochran Sommers to the creation of an educational model of training professional performers and accordion teachers at the University of Missouri-Kansas City Conservatory of Music and Dance, providing pedagogical conditions for

their comprehensive learning, formation of the basic principles and methods of teaching the accordion as an academic instrument in high school, the education of a galaxy of talented musicians who have presented themselves with dignity in the field of American accordion art, is considered. Attention is paid to the pedagogical and scientific-methodical activities of Charles Nunzio, Carmen Carrozza, Henry Doktorski. The accomplishments of American teachers in finding innovative approaches to the organization of accordion education are highlighted, in particular Gary Dahl, who was the first to introduce distance learning of accordionists, determining its prospects and future popularity not only in America but also far beyond. The educational activities of the World of Accordions Museum in Wisconsin are characterized, where a specialized school of higher education for the repair specialists and training for beginners were organized. The specifics of organization of training for performers on academic and traditional instruments in summer schools and centers of culture and arts are discussed. Attention is paid to modern forms of distance learning for accordionists – online schools, online multimedia courses.

Key words: professional accordion education, professional training system for accordionists, academic educational institutions, private education, distance learning.

Постановка проблеми. В умовах глобалізаційних та інтеграційних перетворень, якими позначене сьогодення, активної міжкультурної комунікації проблемне поле сучасних наукових досліджень постійно розширюється. Цікавим у цьому плані є вивчення різних музичних культур, зокрема американської, інструментальне мистецтво якої, набувши інтенсивного розвитку в ХХ–ХХІ ст., постійно привертає до себе увагу дослідників. Серед багатьох завезених на американську територію європейськими переселенцями інструментів особливе місце посідає акордеон, що поступово увійшов у сферу традиційної та масової культури, професійного музичного мистецтва, систему професійної музичної освіти. У процесі історичного розвитку склалися певні традиції шкільництва на діатонічних, хроматичних (клавійних та кнопкових), електронних акордеонах, було сформовано багаторівневу систему фахової освіти акордеоністів. Проте ці питання й досі залишаються поза увагою українських учених. Актуальність пропонованої розвідки зумовлена необхідністю висвітлення особливостей становлення багаторівневої системи професійної освіти американських акордеоністів в історичному контексті.

Аналіз досліджень. Дослідження специфіки американської освітньої системи останнім часом стає дедалі популярнішим серед вітчизняних науковців (праці М. Братко, І. Руснака). Американська акордеонна освіта в наукових розвідках представлена фрагментарно. Педагогічні й науково-методичні здобутки видатних американських акордеоністів висвітлюються переважно в контексті комплексного дослідження їхньої творчої діяльності (Г. Дал, Г. Докторські, Дж. Кохран Соммерс, В. Палмер, П. Соаве, С. Венглевський, Ф. Деффер), світової та вітчизняної історії виконавства на акордеоні, баяні (М. Імханицький, А. Мірек, В. Марченко), аналізу педагогічних принципів і методів навчання гри на клавійних інструментах (Б. Берлін). При цьому поза увагою вчених зоста-

ються чимало суттєвих аспектів, що потребують подальшого дослідження. Так, зокрема, й дотепер невіршеними є питання професіоналізації американської акордеонної освіти, створення панорами творчих досягнень американських акордеоністів у сфері педагогічної та науково-методичної діяльності.

Мета статті – розкриття особливостей становлення професійної акордеонної освіти у США.

Виклад основного матеріалу. У структурі американського акордеонного мистецтва поряд із виконавством та репертуаром важливим компонентом є також фахова акордеонна освіта. Дослідженням визначено основні етапи становлення професійної освіти акордеоністів у США: початковий етап (перша третина ХІХ ст.), пов'язаний із приватним та студійним навчанням; другий етап (1930–1960-ті роки) – період входження акордеону в систему вищої освіти (коледж, університет); третій етап (остання третина ХХ ст.) – пошуки інноваційних підходів до організації навчально-виховного процесу (дистанційне навчання) та всесвітнє визнання досягнень американської академічної акордеонної школи; четвертий етап (початок ХХІ ст.) – розвиток наукових досліджень, онлайн-технологій, удосконалення методології викладання комплексу фахових дисциплін.

У США функціонує система навчальних закладів, освітніх, просвітницьких та громадських організацій і центрів, що надають повний спектр освітніх послуг відповідно до потреб і запитів суспільства (Руснак, 2013: 105). Серед інституцій, що відповідають напряму мистецької діяльності та безпосередньо пов'язані з акордеонним мистецтвом, – навчальні заклади різного типу, центри культури і мистецтв, музеї акордеонів, асоціації акордеоністів та викладачів тощо. Особливої популярності набули різні форми приватного навчання.

Міцним підґрунтям у розвитку американського акордеонного мистецтва та його професіоналізації стало формування системи академічної освіти

акордеоністів. Професійні акордеоністи першої половини ХХ ст., крім активної сольної концертної діяльності, займалися також викладацькою роботою.

Вагомий внесок у розроблення базових засад американської акордеонної педагогіки зробив італієць П. Дейро, який створив велику кількість оригінальних творів, безліч перекладень та транскрипцій для клавішного акордеона, написав перше керівництво для гри на цьому інструменті (1920 р.), а згодом ще низку методичних посібників, які неодноразово перевидавалися (Мірек, 1967: 153). «Методика П'єтро Дейро для акордеона» (Pietro Deiro Method for Piano Accordion) та «Школа швидкості для акордеона» (School of Velocity for the Accordion) протягом багатьох десятиліть користувалися особливою популярністю в Америці та інших країнах (Імханицький, 2006: 469). У цих виданнях головна увага зосереджена на постановці рук та інструмента, особливостях ведення міху під час гри стоячи і сидячи, подано вправи для розвитку техніки акордеоніста (швидка гра терціями, акордами тощо) (Марченко, 2017: 106).

На початку 1930-х років успішно розпочав свою педагогічну кар'єру відомий виконавець та композитор Е. Галла-Ріні. Він відкрив студії з навчання гри на клавішному акордеоні в Сан-Франциско та Нью-Йорку і став найкращим викладачем по класу акордеона, а також одним із засновників Асоціації американських акордеоністів (ААА, 1939 р.) та Американської гільдії викладачів (АТГ, 1940 р.), що здійснювали контроль над професійним викладанням. Серед його учнів багато відомих акордеоністів: швед Ю. Сундегвіст, японець К. Шибусава, американець В. Палмер та багато інших. Деякі з акордеоністів, навчаючись у закладах вищої музичної освіти, паралельно займалися з приватними викладачами. Ця практика навчання гри на інструменті згодом набуде статусу однієї з провідних форм, зокрема на початковому рівні.

Поява акордеону у вищій школі датується 1935 р., коли до Капітолійського університету в Колумбусі, штат Огайо, було здійснено відповідний набір. У країні немає чіткого визначення поняття «вищий навчальний заклад». До таких закладів належать усі освітні заклади, що здійснюють підготовку після середньої школи (postsecondary institutions) (Братко, 2017: 258), зокрема коледжі, університети. Перша програма по класу акордеона на рівні коледжу у Сполучених Штатах була складена в 1937 р. в університеті Оклахома-Сіті інструктором Л. Рончетто. Наступним кроком у цьому напрямі стало роз-

роблення В. Палмером у 1946 р. навчальної програми, яку згодом було запропоновано на рівні коледжу не тільки у США, а й в інших країнах світу. Його педагогічна діяльність визначила перспективи подальшого розвитку системи фахової освіти американських акордеоністів. В. Палмер разом зі своїм колишнім студентом Б. Х'юзом першими створили відділ акордеона при Університеті Х'юстона, що дало змогу молодим акордеоністам отримувати ступінь бакалавра і магістра. Розроблені Палмером у співавторстві з Х'юзом підручники та методичні посібники для акордеоністів вважаються одними з найкращих й донині користуються великим попитом. У них знайшли відображення новаторські підходи до викладання гри на інструменті. Як зазначає Б. Берлін, студенти, які засвоїли теоретичний та практичний матеріал «Акордеонного курсу Палмера-Х'юза», мали достатні знання й технічні навички для вступу в будь-який коледж, консерваторію або університет і подальшого поглибленого вивчення інструмента, опанування різноманітного за жанрово-стильовими ознаками, ступенем художньо-технічної складності сольного репертуару (Берлін, 2017: 18).

Велике значення для формування педагогічних принципів фундаторів вищого рівня акордеонної освіти у США мала їхня активна концертна виконавська діяльність, зокрема у складі «Концертного тріо» з віртуозом контрабасистом Л. Манно. Творчість цього колективу визначила новий напрям в американському акордеонному мистецтві – камерно-ансамблеве виконавство, яке стало невід'ємним складником у системі виховання професійних акордеоністів. Також вельми корисним для викладання оркестрового класу виявився їхній досвід роботи в акордеонному оркестрі Palmer-Hughes Accordion Symphony, який полюбив слухацьку аудиторію Карнегі-холу оригінальною інтерпретацією класичних творів та мелодій бродвейських мюзиклів.

Вагомий внесок В. Палмер зробив у вдосконалення інструментів із готовою системою басів Stradella, системою вільного басу та конвертора (Palmer imperator Converter). Для реалізації власних креативних ідей він постійно співпрацював із провідними виробниками акордеонів. У творчому тандемі з Б. Х'юзом вони розробили більше десятка студентських інструментів, що відповідали освітнім потребам відповідних курсів. Окрім дисциплін, безпосередньо пов'язаних з акордеоном, Палмер також викладав в Університеті Х'юстона історію музики, музичну літературу і теорію (Деффнер, 1996). Гідною оцінкою його

педагогічної діяльності стало отримання музикантом ступеню доктора філософії у сфері музичної освіти та музикознавства, доктора гуманітарних наук в Уїтворт-коледжі (1971 р.) та доктора музики в Міллсапс-коледжі (1983 р.).

В. Палмер добре відомий і своєю діяльністю як редактора музичної літератури, зокрема у видавництві «Альфред Паблішинг Компані». Досліджуючи оригінальні рукописи великих майстрів, він приділяв особливу увагу проблемам інтерпретації барокової, класичної та романтичної музики, читав лекції з барочної орнаментики в різних коледжах, університетах, виступав із науковими доповідями на музичних конференціях. Більшість наукових праць музикознавця перекладено німецькою, японською, французькою, голландською та іспанською мовами, що значно розширило сферу його впливу на світову музичну освіту.

Починаючи із середини ХХ ст. активною педагогічною практикою займався акордеоніст італійського походження Ч. Нунціо. Серед його учнів багато відомих виконавців, зокрема Д. Х'юм. Ч. Нунціо опублікував широкий комплекс вправ для акордеоністів-початківців, а також низку власних творів для акордеона, обробки пісень (близько 300). Наполегливо до останнього дня свого життя продовжував пропагувати акордеон через освітні семінари в школах, коледжі та приватних музичних студіях К. Карроцца, який був директором Північної Вестчестерської школи в Йорктауні.

Одним із видатних американських педагогів-акордеоністів є Дж. Кохран Соммерс, яка в 1961 р. розробила спеціальну програму по класу акордеона в Консерваторії музики та танцю Університету Міссурі в Канзас-Сіті, що стала базою з навчання акордеоністів і вважалася однією з найбільш ґрунтовних методичних розробок у світовому масштабі. Професор музики Дж. Соммерс – талановита виконавиця, але пріоритетною сферою втілення її таланту та творчої самореалізації виявилася педагогіка. Вона навчала студентів грі на різних системах вільного басу на інструментах як із кнопковою, так і фортепіанною клавіатурою.

Завдяки їй у консерваторії розроблено та викладаються курси, що безпосередньо пов'язані з акордеонним виконавством: спеціальний акордеон, оркестр акордеоністів, акордеонна камерна музика, специфіка аранжування для акордеону, акордеонна література, історія акордеону, акордеонні техніки (окремий курс для музикантів, що спеціалізуються в галузі музичної освіти або музичної терапії, але не є акордеоністами). Значна увага завжди приділялася музично-теоретич-

ним дисциплінам, а також оркестровій практиці та камерно-академічному виконавству, оскільки педагог вважає, що набуті в процесі вивчення цих предметів навички найбільшою мірою сприяють підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері професійної музичної діяльності.

Студенти класу Дж. Соммерс виборювали численні вищі нагороди, зокрема на конкурсних змаганнях, організованих Асоціацією американських акордеоністів та Гільдією викладачів акордеону, брали участь та виборювали перемогу на міжнародному конкурсі *Coup Mondiale*, який щороку проводиться в різних країнах світу. Оркестр акордеоністів Консерваторії Університету Міссурі-Канзас під її керівництвом завоював безліч призових місць у багатьох конкурсах. Колектив виїздив із концертними турами до Австралії, Нової Зеландії, Скандинавії, Росії, Німеччини, Швейцарії, Англії, Шотландії, Чехії, Угорщини, Австрії, Італії. Дж. Соммерс як диригент виступала з іншими творчими колективами в Гренландії, Новій Шотландії, Канаді, Японії, Тайвані, на Філіппінах, у Гуамі, Окінаві та Кореї, неодноразово запрошувалася до участі в роботі журі міжнародних конкурсів, які проводилися у Польщі, Франції, Нідерландах, Китаї, а також на всій території Сполучених Штатів Америки.

Тривалий час вона працювала помічником декана в консерваторії, обіймала різні посади в національних та міжнародних організаціях акордеоністів, була президентом Американської гільдії викладачів акордеону. Зараз продовжує керувати акордеонним оркестром УМКС. Сформовані Дж. Соммерс базові принципи і методи викладання акордеону у вищій школі творчо втілює випускниця її класу Елізабет Фінч – професор Університету Міссурі в Канзас-Сіті та Університету в штаті Вайомінг, перший віце-президент Американської гільдії викладачів.

Вагомих успіхів у сфері педагогічної діяльності досяг також відомий американський викладач Г. Дал. Він першим у 1990-х роках започаткував дистанційне навчання акордеоністів, що в майбутньому стало одним із перспективних напрямів і популярною формою у національній системі акордеонної освіти. Студенти зі США та інших країн надсилали касети зі своїми виступами. Викладач аналізував їх і надавав коментарі, пропозиції, інструкції, демонструючи зразки виконання музичних творів у цілому та окремих проблемних фрагментів. Уперше в історії акордеонної педагогіки учень мав змогу багаторазово прослуховувати матеріал, робити примітки, відточувати свої навички не виходячи з дому.

З плином часу і вдосконаленням технологій записи почали здійснюватися за допомогою цифрового рекордера або комп'ютера. Розроблений Г. Далом метод дистанційного навчання виявився ефективним як для початківців, так і для досвідчених музикантів, які мали наміри продовжувати акордеонну освіту. Він забезпечував спеціалізовану підготовку акордеоністів на всіх рівнях їх професійного становлення та зростання. Вихованці талановитого педагога отримували перемогу на національних і державних конкурсах, досягали значних результатів у сфері професійного музичного мистецтва. Уроки Г. Дала доступні через комп'ютерну мережу в MP3 та інших форматах із демонстрацією відео, фонограм професійного рівня. Вони орієнтовані на всіх бажаючих навчатися музиці в різних куточках світу.

Численні запити від студентів та друзів, що перебували в постійному пошуку цікавого художнього репертуару та інструктивно-методичного матеріалу для акордеона, надихнули Гері створити бібліотеку, в якій він зібрав усі свої напрацювання за роки активної виконавської та педагогічної діяльності. Вони спрямовані на розвиток творчого потенціалу, доброго смаку, технічних навичок, виконавського мислення. Серед науково-методичних розробок викладача – сотні окремих методик і більше десятка книг, зокрема «Перші уроки», «Пристаюючи до акордеона», «Методика гармонізації мелодії для акордеона», а також збірки аранжувань, які репрезентують різноманітну жанрову палітру американської та європейської музики: 15 Louisiana Cajun Classics for Piano Accordion, Tex Mex Conjunto Classics for Accordion, Polka Favorites for Accordion, Jazz Accordion Solos, French Tangos for Accordion, Italian Songs, A Christmas Tradition. Усі вони містять теоретичні положення та методичні рекомендації.

Плідно працює на педагогічній ниві Г. Докторські, який 1993 р. переїхав до Піттсбурга, захистив магістерський ступінь у галузі композиції (1997 р.) та отримав місце в музичній школі Мері Папперт Міського музичного центру Університету Святого Духа ім. Дюкейна, штат Пенсильванія, де зараз викладає акордеон. Він є автором книги про фундаторів американської акордеонної школи П'єтро та Гуїдо Дейро The Brothers Deiro and Their Accordions та посібника «Методика навчання гри на діатонічному кнопковому акордеоні», опублікованого видавництвом «Санторелла Паблікейшнз».

Вагомим чинником популяризації акордеонного мистецтва та розвитку національної системи освіти акордеоністів стала навчально-просвіт-

ницька діяльність музеїв. Одним із найбільших та найвідоміших музеїв акордеону у США є музей «Світ акордеонів», що знаходиться в місті Сьюперіор, штат Вісконсін. Він був заснований при Харрінгтонському центрі мистецтв у 1993 р. з метою продемонструвати суспільству важливість вкладу акордеона у світову музичну культуру. Музейні інсталяції надають можливість відвідувачам ознайомитися з інструментами різних історичних епох, музичними записами, документами, артефактами та ін. Історію світового музею акордеона екскурсоводи часто розкривають через історії родинних династій акордеоністів або виробників акордеонів. Усесвітньо відомі музиканти та мистецтвознавці збираються для проведення публічних концертів, стипендіатам надаються гранти для вивчення пов'язаних з історією акордеона дисциплін. Фонд музею представляє досить цінний матеріал для дослідження й приваблює спеціалістів з усієї Америки.

У 1994 р. на базі музею у штаті Міннесота (Дулуті) відкрилася технічна школа з підготовки фахівців ремонтної справи, яка почала працювати як спеціалізована школа вищої освіти. Розроблення навчального плану проведено доктором філософії Х. Харрінгтон у відділі технічного коледжу. Студенти з усієї території США та деяких інших закордонних країн вивчали музичні інструменти з музейної колекції, практикували гру на придбаних у власне користування екземплярах.

Зараз у колекції музею нараховується понад 1 300 інструментів. Усі експонати музею упорядковані в експозиції згідно з тематикою відповідних відділів: хронологічний відділ, відділ загальної світової історії еволюції гармонік, відділ брендів виробників гармонік, відділи, в яких демонструються національні, етнічні, локальні різновиди гармонік, кімната електронних акордеонів. Музей також забезпечує навчання для початківців, які виявляють професійний інтерес до певного інструменту. Семінари з реставрації, як і раніше, проводяться в Дулуті.

Специфічною формою навчання акордеоністів стали літні школи. Відомий американський концертний виконавець італійського походження П. Соаве кожного року запрошує музикантів-інструменталістів з усього світу на п'ятнадцять днів до італійського селища Сауріс, що розташоване неподалік Доломітських гір на кордоні з Австрією. Літня сесія включає інтенсивне навчання, тренування, проведення майстер-класів, ознайомлення з новими творами у сфері камерно-інструментального жанру, концертні заходи за участі учнів та професійних виконавців.

Літню школу ірландської музики на традиційних гармоніках діатонічного строю проводять Дермот Бірн та Донна Харкін.

Як відомо, стимулювання до професійно-виконавської діяльності відбувається на початковій стадії навчання. Допрофесійна підготовка вважається ключовою ланкою у забезпеченні процесуально-системної діяльності усього комплексу музичної освіти від музичної школи до вишу (Устименко-Косоріч, 2013: 177). Акордеонні класи існують у багатьох американських музичних школах (школа Стейтен-Айленда у Нью-Йорку – Ф. Басс, Бостонська музична школа ССЕ – М. Рейнольдс тощо). Д. Уайз заснував *Accordion for Kids/USA*. Вчителі від цієї організації викладають гру на інструменті у Вірджинії, Іллінойсі, Кентуккі, Меріленді, Оклахомі, Орегоні та Пенсильванії. Деякі навчальні заклади мають акордеонні оркестри, зокрема школа в штаті Міссурі, заснована в 1979 р. колишнім учнем Дж. Соммерс Т. Беллом, музичний центр «Розіта Лі» та ін. Більшість фірм із продажу та ремонту інструментів поряд з індивідуальною формою навчання акордеоністів різного рівня також пропонують опанувати виконавські навички у тренувальних групах.

Значна частина вчителів працює на приватному рівні, вдало поєднуючи виконавську (сольну, ансамблеву) та педагогічну діяльність. Приватною викладацькою діяльністю займається вельми популярний у США та інших країнах концертний виконавець і композитор С. Венглевський. Навчаючи своїх учнів, серед яких багато талановитих особистостей, він органічно синтезує педагогічні принципи і прийоми, засвоєні в класі відомого російського баяніста Ф. Ліпса, та власні методичні підходи, які викристалізувалися в процесі багаторічної практики роботи з музикантами-аматорами. Крім того, у 2010 р. С. Венглевський започаткував проєкт «Серія «Акордеон ХХІ століття», зібравши талановитих митців з усього світу, які демонструють широкий спектр інтонаційних (артикуляційно-штрихових, теситурних, динамічних, фактурних) можливостей кнопкових (баяни) та клавішних акордеонів соло або в спільному звучанні з іншими інструментами у відтворенні різноманітної у жанрово-стильовому відношенні музики. На концертах ці обдаровані музиканти не тільки виконують музичні твори, а й діляться своїм практичним досвідом в опануванні навичок володіння культурою звуку, певних елементів техніки, інтерпретації окремих творів тощо.

Важливу роль у збереженні та розвитку автентичних традицій американської народної культури у її локальних та регіональних варіантах

відіграють центри культури і мистецтв, які функціонують у різних регіонах США. Наприклад, Центр культури і мистецтва «Гуадалупе» в Сан-Антоніо, штат Техас, поряд зі щорічними фестивалями «Техано конхунто» проводить уроки музики «чикано» для початківців та тих, хто має певні навички володіння інструментом і стилістикою виконання. Реалізуючи одне з основних своїх завдань щодо залучення відвідувачів до занять традиційною музикою, ремеслами, танцями, фольклором, Центр традиційної спадщини Августи у Західній Вірджинії кожного року організує липневі акордеонні семінари. Програмою 1998 р. були заплановані тижневі майстер-класи з креольської музики, які проводили П. Франк, Д. Пулард, Д. Пауел, Т. Шварц, Р. Сінклейр, свінгу – Д. Н'ютон, ірландської – Б. Мак Коміскі, французько-канадської – С. Жак.

Із розвитком Інтернету все більше студентів навчаються дистанційно в онлайн-режимі. В останні десятиліття значної популярності набули онлайн-школи для клавішного та кнопкового акордеона, мультимедійні онлайн-курси для діатонічного акордеона. Успішно здійснює навчання основам джазової імпровізації в онлайн-режимі акордеоніст-віртуоз Корі Песатуро, що вільно володіє акустичним та електронним інструментом, демонструючи високий рівень теоретичних знань і практичних навичок.

Висновки. Становлення професійної акордеонної освіти у США відбувалося шляхом організації приватного навчання, відкриття акордеонних класів у студіях, музичних школах, факультетів – у коледжах, університетах, створення багаторівневої системи фахової підготовки акордеоністів, розроблення спеціальних програм, методик викладання гри на інструменті, видання навчально-методичних посібників, репертуарних збірників. Важливим соціокультурним складником виховання кваліфікованих спеціалістів стала навчально-просвітницька діяльність музеїв акордеона, центрів культури і мистецтв.

Системність сучасної американської акордеонної освіти зумовлена наявністю широкої мережі навчальних закладів різного рівня та типу. Автономність, гнучкість та віріативність структури вищої акордеонної школи, повна свобода вищів у виборі освітніх програм сприяють ефективному та результативному формуванню акордеоністів-професіоналів, забезпечуючи розвиток творчого потенціалу особистості.

Аналіз еволюції американської акордеонної педагогіки виявив інтенсивний характер її розвитку в напрямі творчого експериментування

та винахідливості, індивідуалізації педагогічних принципів, прийомів, методів, синтезу виконавської, педагогічної, науково-методичної діяльності в творчості провідних американських педагогів, оригінальності втілення їхніх креативних ідей, зокрема у галузі освітніх онлайн-технологій.

Творчі надбання провідних педагогів державного та приватного секторів у виконавстві, конструктивному вдосконаленні інструментів, створенні репертуару, педагогічній практиці, нау-

ково-методичній діяльності стали невід'ємним складником американської акордеонної школи, яка акумулювала досвід різних поколінь та виробила ефективні механізми передачі його послідовникам.

Здійснене дослідження не охоплює всіх аспектів поставленої проблеми. Подальшого поглибленого вивчення потребують питання аналізу педагогічної творчості, провідних принципів та методів представників регіональних акордеонних шкіл.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Братко М. Система освіти США: структура, традиції управління, особливості вищої освіти. *Освітологічний дискурс*. 2017. № 3–4(18–19). С. 252–268. URL: http://nbuv.gov.ua>J-pdf>osdys_ (дата звернення: 08.06.2020).
2. Имханицкий М. И. История баянного и аккордеонного искусства : учебное пособие. Москва : РАМ им. Гнесиных, 2006. 520 с.
3. Марченко В. В. Историко-культурні виміри еволюції акордеонного мистецтва в Україні (друга половина XX – початок XXI ст.) : дис. ... канд. мистецтвознавства (доктора філософії) : 26.00.01 «Теорія та історія культури» ; Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2017. 211 с. URL: http://nakkim.edu.ua>teksts_dysertaciyi_marchenko-min (дата звернення: 09.06.2020).
4. Мирек А. М. Из истории аккордеона и баяна. Москва : Музыка, 1967. 195 с.
5. Руснак І. Система інтеграції емігрантів у країнах північної Америки. *Гірська школа Українських Карпат*. 2013. № 10. С. 103–105. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiiir> (дата звернення: 08.06.2020).
6. Устименко-Косоріч О. Професійна підготовка баяністів-акордеоністів у сербських музичних школах академічно-народного типу. *Людинознавчі студії*. 2013. Вип. 27. С. 167–179. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiiir> (дата звернення: 10.06.2020).
7. Berlin B. A Relational Analysis of Pedagogical Methods for Accordion, Electronic Keyboard, Organ, and Piano. A Thesis ... for the Degree Master of Arts in Music Education. Liberty University, Lynchburg, VA. 2017. 83 p. URL: <https://digitalcommons.liberty.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1449&context=masters> (дата звернення: 02.06.2020).
8. Deffner F. In Memory of Dr. Willard “Bill” Palmer. *The Free-Reed Journal*. 1996. URL: <http://www.ksanti.net/free-reed/essays/palmerbio.html> (дата звернення: 04.06.2020).

REFERENCES

1. Bratko M. Systema osvity SSHA: struktura, tradycii, upravlinnia, osoblyvosti vyshchoi osvity [The Educational System of the USA: Structure, Traditions of management, Features of Higher Education. Educational discourse], 2017, Nr 3–4 (18– 19), pp. 252–268. URL: http://nbuv.gov.ua>J-pdf>osdys_ [In Ukrainian].
2. Imkhanitskii M. I. Istoriya bayannogo i akkordeonnogo iskusstva [History of Bayan and Accordion Art] : Study Guide. Moscow : Gnessin Russian Academy of Music, 2006, 520 p. [In Russian].
3. Marchenko V. V. Istoryko-kulturni vymiry evoliucii akkordeonnogo mystetstva v Ukraini (druga polovyna XX – pochatok XXI st.) [Historical and cultural dimension of accordion art development in Ukraine (second half of XX – the beginning of XXI century)]. The qualification scientific work as the manuscript. Thesis for the Degree of Candidate of Art Criticism (Ph. D.). The National Academy of Managerial Staff of Culture of Ukraine. Kyiv, 2017, 211 p. URL: http://nakkim.edu.ua>teksts_dysertaciyi_marchenko-min [In Ukrainian].
4. Mirek A. M. Iz istorii akkordeona i bayana [On the History of Accordion and Bayan]. Moscow : Muzyka, 1967, 195 p. [In Russian].
5. Rusnak I. Systema integratsii emigrantiv u krainah pivnichnoyi Ameryky [System of Continuous Education As a Factor of Social Inegration of Immigrants in North America]. Mountain school of the Ukrainian Carpathian, 2013, Nr 10, pp. 103–105. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiiir> [In Ukrainian].
6. Ustymenko-Kosorich O. Profesiyna pidgotovka bayanistiv-akkordeonistiv u serbskyh muzychnyh shkolah akademichno-narodnogo typu [Accordion training in Serbian music schools of academically popular type]. Drogobich. Human Studies, 2013, Vip. 27, pp. 167– 179. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>cgiiir> [In Ukrainian].
7. Berlin B. A Relational Analysis of Pedagogical Methods for Accordion, Electronic Keyboard, Organ, and Piano. A Thesis ... for the Degree Master of Arts in Music Education. Liberty University, Lynchburg, VA, 2017, 83 p. URL: <https://digitalcommons.liberty.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1449&context=masters> [In English].
8. Deffner F. In Memory of Dr. Willard “Bill” Palmer. *The Free-Reed Journal*, 1996. URL: <http://www.ksanti.net/free-reed/essays/palmerbio.html> [In English].